

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

॥ ద్విపంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ద్విపంచాశః సర్గః ॥

దూతవధానౌచిత్యం ప్రతిపాద్య విభీషణేన తస్య కృతే
దండాంతరవిధానాయ రావణం ప్రతి ప్రార్థనం రావణేన తదనురోధస్య
స్వీకరణం చ

స తస్య వచనం శ్రుత్వా వానరస్య మహాత్మనః |
అజ్ఞాపయద్ వధం తస్య రావణః క్రోధమూర్చ్ఛితః || 5.52.1 ||

వధే తస్య సమాజ్ఞప్తే రావణేన దురాత్మనా |
నివేదితవతో దౌత్యం నానుమేనే విభీషణః || 5.52.2 ||

తం రక్షోఽధిపతిం క్రుద్ధం తచ్చ కార్యముపస్థితం |
విదిత్వా చింతయామాస కార్యం కార్యవిధౌ స్థితః || 5.52.3 ||

నిశ్చితార్థస్తతః సామ్నా పూజ్యం శత్రుజిదగ్రజం |
ఉవాచ హితమత్యర్థం వాక్యం వాక్యవిశారదః || 5.52.4 ||

క్షమస్వ రోషం త్యజ రాక్షసేంద్ర
ప్రసీద మే వాక్యమిదం శృణుష్వ |
వధం న కుర్వంతి పరావరజ్ఞా
దూతస్య సంతో వసుధాధిపేంద్రాః || 5.52.5 ||

రాజన్ ధర్మవిరుద్ధం చ లోకవృత్తేశ్చ గర్హితం |
తవ చాసదృశం వీర కపేరస్య ప్రమాపణం || 5.52.6 ||

ధర్మజ్ఞేశ్చ కృతజ్ఞేశ్చ రాజధర్మవిశారదః |
పరావరజ్ఞో భూతానాం త్వమేవ పరమార్థవిత్ || 5.52.7 ||

గృహ్యంతే యది రోషేణ త్వాదృశోఽపి విచక్షణాః |
తతః శాస్త్రవిపశ్చిత్త్వం శ్రమ ఏవ హి కేవలం || 5.52.8 ||

తస్మాత్ ప్రసీద శత్రుఘ్న రాక్షసేంద్ర దురాసద |
యుక్తాయుక్తం వినిశ్చిత్త్య దూతదండో విధీయతాం || 5.52.9 ||

విభీషణవచః శ్రుత్వా రావణో రాక్షసేశ్వరః |
కోపేన మహతాఽవిష్టో వాక్యముత్తరమబ్రవీత్ || 5.52.10 ||

న పాపానాం వధే పాపం విద్యతే శత్రుసూదన |
తస్మాదిమం వధిష్యామి వానరం పాపకారిణం || 5.52.11 ||

అధర్మమూలం బహుదోషయుక్త -
మనార్యజుష్టం వచనం నిశమ్య |
ఉవాచ వాక్యం పరమార్థతత్త్వం
విభీషణో బుద్ధిమతాం వరిష్ఠః || 5.52.12 ||

ప్రసీద లంకేశ్వర రాక్షసేంద్ర
ధర్మార్థతత్త్వం వచనం శృణుష్వ |
దూతా న వధ్యాః సమయేషు రాజన్
సర్వేషు సర్వత్ర వదంతి సంతః || 5.52.13 ||

అసంశయం శత్రురయం ప్రవృద్ధః
కృతం హ్యనేనాప్రియమప్రమేయం |
న దూతవధ్యాం ప్రవదంతి సంతో
దూతస్య దృష్టా బహవో హి దండాః || 5.52.14 ||

వైరూప్యమంగేషు కశాభిఘాతో
మౌండ్యం తథా లక్షణసన్నిపాతః |

ఏతాన్ హి దూతే ప్రవదంతి దండాన్
వధస్తు దూతస్య న నః శ్రుతోఽస్తి || 5.52.15 ||

కథం చ ధర్మార్థవిసీతబుద్ధిః
పరావరప్రత్యయనిశ్చితార్థః |
భవద్విధః కోపవశే హి తిష్ఠేత్
కోపం న గచ్ఛంతి హి సత్త్వవంతః || 5.52.16 ||

న ధర్మవాదే న చ లోకవృత్తే
న శాస్త్రబుద్ధిగ్రహణేషు వాపి |
విద్యేత కశ్చిత్తవ వీర తుల్య -
స్త్వం హ్యుత్తమః సర్వసురాసురాణాం || 5.52.17 ||

పరాక్రమోత్సాహమనస్వినాం చ
సురాసురాణామపి దుర్జయేన |
త్వయాప్రమేయేణ సురేంద్రసంఘా
జితాశ్చ యుద్ధేష్వసకృన్నరేంద్రాః || 5.52.18 ||

ఇత్థంవిధస్యామరదైత్యశత్రోః
శూరస్య వీరస్య తవాజితస్య |
కుర్వంతి వీరా మనసాప్యలీకం
ప్రాణైర్విముక్తా న తు భోః పురా తే || 5.52.19 ||

న చాప్యస్య కప్పేర్హతే కంచిత పశ్యామ్యహం గుణం |
తేష్వయం పాత్యతాం దండో యైరయం ప్రేషితః కపిః || 5.52.20 ||

సాధుర్వా యది వాసాధుః పరైరేష సమర్పితః |
బ్రువన్ పరార్థం పరవాన్ న దూతో వధమర్హతి || 5.52.21 ||

అపి చాస్మిన్ హతే నాన్యం రాజన్ పశ్యామి ఖేచరం |
ఇహ యః పునరాగచ్ఛేత్ పరం పారం మహోదధేః || 5.52.22 ||

తస్మాన్నాస్య వధే యత్నుః కార్యః పరపురంజయ |
భవాన్ సేంద్రేషు దేవేషు యత్నమాస్థాతుమర్హతి || 5.52.23 ||

అస్మిన్ వినష్టే నహి భూతమన్యం
పశ్యామి యస్తా నరరాజపుత్రౌ |
యుద్ధాయ యుద్ధప్రియ దుర్వినీతా -
వుద్యోజయేద్ వై భవతా విరుద్ధౌ || 5.52.24 ||

పరాక్రమోత్సాహమనస్వినాం చ
సురాసురాణామపి దుర్జయేన |
త్వయా మనోనందన నైర్మతానాం
యుద్ధాయ నిర్నాశయితుం న యుక్తం || 5.52.25 ||

హితాశ్చ శూరాశ్చ సమాహితాశ్చ
కులేషు జాతాశ్చ మహాగుణేషు |
మనస్వినః శస్త్రభృతాం వరిష్ఠాః
కోపప్రశస్తాః సుభృతాశ్చ యోధాః || 5.52.26 ||

తదేకదేశేన బలస్య తావత్
కేచిత్ తవాదేశకృతోఽద్య యాంతు |
తౌ రాజపుత్రావుపగృహ్య మూఢౌ
పరేషు తే భావయితుం ప్రభావం || 5.52.27 ||

నిశాచరాణామధిపోఽనుజస్య
విభీషణస్యోత్తమవాక్యమిష్టం |
జగ్రాహ బుద్ధ్యా సురలోకశత్రు -
ర్మహాబలో రాక్షసరాజముఖ్యః || 5.52.28 ||

॥ ఇత్యార్దే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే ద్విపంచాశః సర్గః ॥